

БЮЛЕТИН

Септември 2026

Брой номер 2

ОТ МЕСТНИ РЕСУРСИ КЪМ ПРЕЖИВЯВАНИЯ, СЪЗДАДЕНИ С УЧАСТИЕТО НА ХОРАТА

Приближавайки средата на своя тригодишен период на изпълнение, проект People Powered Tourism преминава от споделени концепции и картографиране на местните ресурси към реални туристически преживявания – създадени съвместно с местните общности, тествани на място и усъвършенствани чрез транснационален обмен и учене.

Седемнадесет месеца след началото на проекта една идея става все по-ясна в целия Дунавски регион: устойчивият туризъм не може да бъде създаван за местните общности, без да бъде създаван заедно с тях.

В 10 държави, 14 партньорски организации, 12 асоциирани партньори и местни групи от заинтересовани страни работят съвместно, за да открият културните, природните и човешките ресурси, които често остават извън утвърдените туристически маршрути, и да ги превърнат в преживявания, които създават стойност както за местните жители, така и за посетителите.

Това е икономиката, ориентирана към посетителите, на практика. Тя надхвърля броя на посетителите и традиционния маркетинг на дестинациите и разглежда цялата среда, чрез която хората се срещат с дадено място: местните знания, малкия бизнес, културната памет, природните пейзажи, услугите, взаимоотношенията и ежедневието живот на общностите.

Целта не е просто да бъдат привлечени повече хора, а да бъдат създадени по-добри пространства за преживявания – места, където посетителите могат да изградят по-дълбока връзка с дестинацията, а местните хора да запазят своята активна роля, да споделят ползите и да участват в определянето на начина, по който туризмът се развива. През първия етап на People Powered Tourism партньорите изградиха обща методологична основа чрез повишаване на капацитета, картографиране на ресурсите и ангажиране на заинтересованите страни. Настоящият етап е много по-практически насочен.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Въведение

От картографиране
към значимостОт ресурси към преживявания:
пет ранни пилотни
инициативи в действие

Работни визити

Какво следва

Продължителност: 1 април
2025 - 31 март 2028

Бюджет: €2,538,365

Общностите валидират картографираните ресурси, приоритизират най-значимите от тях, съвместно разработват пилотни туристически услуги и ги тестват с реални участници. Първите пилотни дейности в Унгария, Молдова и България вече показват как този подход може да свърже регенеративния туризъм, опазването на природата, местното производство, практическото участие, културното разказване на истории и активната роля на местните общности.

Промяната е проста, но значима: от въпроса „Какво могат да видят посетителите?“ към въпроса „Какво може да създаде едно посещение – за хората, мястото и общността?“

ОТ КАРТОГРАФИРАНЕ КЪМ ЗНАЧИМОСТ

Местните общности не просто потвърждават какво съществува. Те решават какво има значение, какво трябва да бъде споделено и как туризмът може да подкрепя местата, в които живеят.

КОГАТО ОБЩНОСТИТЕ ВАЛИДИРАТ МЕСТНИТЕ КАРТИ

Процесът на картографиране вече навлиза във втори, по-решаващ етап. В партньорските локации местните общности преглеждат културните и природните ресурси, идентифицирани по време на предходните работни срещи, и ги валидират през призмата на икономиката, ориентирана към посетителите.

Те определят кои ресурси най-добре отразяват местната идентичност, кои могат да насърчат пълноценното участие на посетителите и кои имат потенциал да създават социална, културна, екологична или икономическа стойност за местните жители.

В градските райони дискусиите са насочени към трансформирани преживявания, които свързват посетителите с идентичността на общността и устойчивите практики.

В селските райони партньорите разглеждат също достъпността, сезонността и практическите предизвикателства при свързването на ресурсите в атрактивни туристически предложения.

Резултатът е основана на местния контекст пътна карта за разработване на пилотните дейности, формирана от приоритетите на общността, а не наложена под формата на предварително подготвен туристически продукт.

МЕСТНИЯТ КАТАЛОГ Е ОТПРАВНА ТОЧКА, А НЕ КРАЙНА ЦЕЛ

Във всяка локация по проекта беше създаден каталог на местното културно наследство и природните ресурси. Тези работни списъци обединяват разпокъсаната информация в обща база от знания и предоставят на местните заинтересовани страни обща отправна точка за дискусия.

Още по-важно е, че каталозите свързват етапа на картографиране с конкретни действия: пилотните дейности се подбират и изграждат на базата на ресурсите, които самите общности са помогнали да бъдат идентифицирани и приоритизирани.

ОТ РЕСУРСИ КЪМ ПРЕЖИВЯВАНИЯ: ПЕТ РАННИ ПИЛОТНИ ИНИЦИАТИВИ В ДЕЙСТВИЕ

Първите пилотни дейности показват как изглежда икономиката, ориентирана към посетителите, когато местните ресурси се превърнат в споделени преживявания.

Първите пилотни инициативи на People Powered Tourism тестват един и същ принцип в много различни места: туризмът не винаги се нуждае от нова атракция.

Понякога истинската възможност се крие в това да бъдат свързани нещата, които вече съществуват – пейзажи, умения, традиции, местни предприятия и хората, които им придават смисъл – и да бъдат превърнати в преживявания, в които посетителите могат активно да участват.

КОШПАЛАГ, УНГАРИЯ

— *От посещение сред природата към това да дадеш нещо обратно*

В Кошпалаг пътят от екотуризма към регенеративния туризъм започва със самия пейзаж. Близкото до природата горско стопанство, регенеративното земеделие, събирането на билки, лесопастирските практики и плетенето на кошници дават възможност на посетителите да разберат не само какво прави района специален, но и как местните хора се грижат за него и го съхраняват.

Чрез свързването на екологичните знания с местното производство и практическите преживявания пилотната инициатива изследва как туризмът може да засили едновременно екологичната отговорност и икономиката на селските райони.

СТАРАТА ЧАСТ НА КИШИНЕВ, МОЛДОВА

— *Градът не се нуждаеше от нова атракция. Нуждаеше се от нови връзки.*

Керамиката, традиционната храна, скритото наследство и местните истории отдавна съществуват в старата част на Кишинев – но рядко са били обединявани като част от едно цялостно туристическо преживяване.

Пилотната инициатива свързва тези отделни елементи и дава възможност на занаятчици, кулинали, историци и местни предприятия да се превърнат в активни домакини на преживяването.

Резултатът показва една от основните идеи на посетителската икономика: когато посетителите прекарват повече време с местните хора, те оставят и повече стойност в общността.

ДЕФИЛЕТО ГОЯН, МОЛДОВА

— *Превръщане на ежедневните знания на селските общности в нещо, което посетителите могат да открият, преживеят и резервират*

В селата около дефилето Гоян отправната точка е един прост въпрос: "Какво правят местните хора всеки ден, което посетителят обикновено никога не би преживял?"

Изкуството от стъкло, традиционното готвене, пешеходният туризъм, храната от фермата до масата и грижата за конете се превръщат в маршрут, изграден около участието, а не само около наблюдението. Тъй като преживяването е създадено от самите местни семейства, туризмът се превръща в начин местните знания да станат видими, да бъдат подкрепени малките предприятия и да се създаде причина посетителите да изградят връзка с мястото, вместо просто да преминат през него.

БИСТРЕЦ, БЪЛГАРИЯ

— Един квартал, разказан от хората, които го познават най-добре

Бистрец превръща живата памет в туристическо преживяване. Възрастни местни жени, обществени организации, доброволци и жители обединяват манастирското наследство, кулинарните традиции, песните и историите, които при типичното разглеждане на забележителности лесно биха останали незабелязани.

В „Градината на народите“ посетителите засаждат цветове, преди да си тръгнат – малък жест, който изразява по-широката философия на пилотната инициатива за икономика, ориентирана към посетителите: едно преживяване може да създава стойност и в двете посоки.

Посетителите отнасят историите със себе си, а общността запазва нещо, което те са помогнали да бъде създадено.

ЗГОРИГРАД, БЪЛГАРИЯ

— Когато пейзажът се превръща в начало, а не в цялата история

Екопътека „Боров камък“ вече привлича хора в Згориград. Пилотната инициатива поставя въпроса: „Какво би ги накарало да останат?“

Чрез свързване на планинското преживяване с местната храна, знанията на общността, историите за биоразнообразието и „Градината на народите“, маршрутът „Пътешествие из скритата долина“ превръща една спирка по пътя към водопада в среща със селото, което стои зад нея.

Природата привлича посетителя, хората, участието и местните знания създават трайната стойност – и осигуряват на общността по-силна роля в туристическата икономика.

ТЕСТВАНИ ЗАЕДНО. УСЪВЪРШЕНСТВАНИ ЗАЕДНО.

Реализирането на пилотните дейности не е краят на процеса. Именно тогава обратната връзка, взаимното учене и дългосрочната жизнеспособност стават част от самия процес на разработване.

ПАРТНЬОРСКАТА ОЦЕНКА КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

People Powered Tourism пряко включва партньорската оценка в изпълнението на пилотните дейности.

Всеки партньор по проекта участва в поне две работни визити за предоставяне на обратна връзка – една, свързана с отношенията между 'побратимени' градове, а другото – базирано на тематични връзки.

Гостуващите партньори не наблюдават от страни: те преминават през маршрутите и участват в дейностите заедно с местните общности, след което предоставят структурирана обратна връзка за това какво работи добре, какво може да бъде подобро и кои елементи могат да бъдат приложени и на други места.

Така се създава практически транснационален цикъл на учене. Местните общности споделят знанията, натрупани чрез реалния им житейски опит; посетителите тестват преживяването; партньорските организации добавят външна професионална гледна точка. Резултатът не е фиксирана пилотна инициатива, а предложение, което може да бъде адаптирано след всеки следващ цикъл на учене.

Една пилотна инициатива става по-ценна, когато може да бъде тествана на местно ниво, усъвършенствана съвместно и адаптирана към контекста на друга общност.

СЪЗДАДЕНИ, ЗА ДА ПРОДЪЛЖАТ И СЛЕД КРАЯ НА ПРОЕКТА

Дългосрочната устойчивост се разглежда още докато пилотните инициативи продължават да бъдат усъвършенствани.

Няколко партньори вече включват туристически организации, професионални екскурзоводи и туристически агенции, така че тестваните преживявания да могат да излязат извън рамките на събитията, подкрепяни по проекта, и да се превърнат в част от редовното туристическо предлагане.

В Кишинев се работи по интегрирането на градските и селските маршрути в официалните туристически платформи, а във Враца пилотните модели се разработват с възможност за включването им в предложенията на туристически агенции и за създаване на платени роли за местните участници.

Тази пазарна връзка е важна, тъй като целта на проекта не е създаването на временни атракции. Целта е укрепване на местните посетителски икономики: превръщане на знанията на общността, гостоприемството, културното наследство и природните ресурси в преживявания, които могат да създават трайна стойност, като същевременно запазват местната собственост и контрол.

Ако един маршрут остане достъпен за резервации, разпознаваем и здраво свързан с хората, които са го създали, ползите могат да продължат дълго след приключването на самия проект.

КАКВО СЛЕДВА....

Реализирането на пилотните инициативи в останалите партньорски локации ще продължи до ноември 2026 г.

Партньорите ще усъвършенстват своите предложения за градските и селските райони въз основа на обратната връзка от местните заинтересовани страни, посетителите и екипите за партньорска оценка.

През март 2027 г. партньорството ще се срещне на място в Кишинев, Молдова, за да направи съвместен преглед на резултатите от пилотните дейности, да сравни наученото и да идентифицира кои елементи могат да бъдат трансферирани в други части на Дунавския регион.

Събраните данни и доказателства ще допринесат за следващия етап на проекта, като помогнат местният опит да бъде превърнат в общи методи, пътни карти и инструменти за по-устойчива икономика, ориентирана към посетителите, изградена с активното участие на местните общности.

<https://interreg-danube.eu/projects/people-powered-tourism>

<https://www.facebook.com/peoplepoweredtourism>

<https://www.linkedin.com/company/peoplepoweredtourism-interreg-project>

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз по Програма Интеррег „Дунавски регион“.